

Cuprins

În loc de prefață.....	XV
Abrevieri	XVII
Capitolul I. Obiectul științelor juridice și locul lor în ansamblul științelor	1
Secțiunea 1. Știința și clasificarea științelor	1
Secțiunea a 2-a. Obiectul științelor juridice și clasificarea lor.....	2
Secțiunea a 3-a. Știința dreptului	3
Capitolul II. Obiectul teoriei generale a dreptului.....	5
Secțiunea 1. Locul teoriei generale a dreptului în sistemul științelor juridice.....	5
Secțiunea a 2-a. Conținutul teoriei generale a dreptului	7
Secțiunea a 3-a. Necesitatea teoriei generale a dreptului.....	8
Capitolul III. Fenomenul de Drept	9
Secțiunea 1. Ce este dreptul?	9
Secțiunea a 2-a. Importanța și necesitatea studiului dreptului.....	20
Capitolul IV. Valorile dreptului.....	22
Secțiunea 1. Trilogia valorilor dreptului	22
§1. Securitatea (siguranța, stabilitatea)	22
§2. Justiția	22
§3. Progresul social	23
Secțiunea a 2-a. Justiția, valoare fundamentală a dreptului	23
Secțiunea a 3-a. Drepturile omului	24
§1. Originile și evoluția drepturilor omului.....	25
§2. Dimensiunea internațională a drepturilor omului.....	30
§3. Drepturile omului în Constituția României	33
§4. Garanții pentru respectarea drepturilor omului	34
Capitolul V. Raportul juridic și norma juridică.....	37
Secțiunea 1. Premizele raportului juridic.....	37
Subsecțiunea 1. Norma juridică.....	37
§1. Precizări prealabile.....	37
§2. Locul normei juridice în ansamblul normelor sociale.....	37
2.1. Definiția normei juridice.....	37
Subsecțiunea a 2-a. Faptele și actele juridice	41

§1. Faptele juridice.....	41
§2. Actele juridice	42
Secțiunea a 2-a. Definierea raportului juridic.....	49
Secțiunea a 3-a. Elementele raportului juridic.....	52
Secțiunea a 4-a. Conținutul raportului juridic.....	53
Secțiunea a 5-a. Obiectul raportului juridic	59
Secțiunea a 6-a. Personalitatea juridică	59
Subsecțiunea 1. Persoana fizică.....	60
§1. Capacitatea civilă a persoanei fizice	60
1.1. Capacitatea de folosință a persoanei fizice	60
1.2. Capacitatea de exercițiu a persoanei fizice	62
§2. Statutul civil al persoanei	63
Subsecțiunea a 2-a. Persoana juridică.....	64
§1. Capacitatea de folosință a persoanei juridice	65
§2. Capacitatea de exercițiu a persoanei juridice	66
Secțiunea a 7-a. Proba raportului juridic.....	67
Secțiunea a 8-a. Structura normei juridice.....	70
Secțiunea a 9-a. Clasificarea normelor juridice	71
Secțiunea a 10-a. Eficiența normei juridice	73
Secțiunea a 11-a. Categorii de raporturi juridice	74
§1. Raporturi juridice de drept privat și raporturi juridice de drept public	75
§2. Raportul juridic de drept civil și norma civilă.....	75
§3. Raportul juridic de drept procesual civil și normele de procedură civilă.....	87
§4. Norma penală și raportul juridic de drept penal	91
4.1. Norma penală.....	91
4.2. Raportul juridic de drept penal.....	97
§5. Raportul procesual penal și norma procesual penală	101
§6. Raportul juridic de drept comercial.....	106
§7. Raportul juridic de drept administrativ și normele juridice de drept administrativ	107
7.1. Premizele raportului juridic administrativ	109
7.1.1. Faptele juridice	109
7.1.2. Norma juridică de drept administrativ.....	110
7.2. Subiectele raportului juridic administrativ.....	111
7.3. Conținutul raporturilor juridice administrative	111
7.4. Obiectul raportului juridic administrativ.....	111
§8. Raporturile juridice de drept al muncii și normele juridice corespunzătoare	112
8.1. Raporturile juridice individuale de muncă tipice	112
8.1.1. Raporturile de muncă (de serviciu) ale funcționarilor publici civili sau militari	112
8.1.2. Raporturile de muncă reglementate de Legea nr. 188/1999.....	113
8.1.3. Raporturile de muncă reglementate de alte acte normative	119
8.2. Raporturile juridice individuale de muncă atipice	120

8.2.1. Raporturile de muncă ale persoanelor care dețin demnități publice	120
8.2.2. Raporturile de muncă ale magistraților	122
8.2.3. Raporturile de muncă ale membrilor cooperatori	126
8.2.4. Raporturile de muncă ale soldaților și gradaților voluntari	129
8.2.5. Raporturile de muncă ale preoților	131
8.3. Raporturile de muncă ale salariaților	131
§9. Raporturile juridice de contencios administrativ și norme juridice corespunzătoare.....	133
Capitolul VI. Elaborarea dreptului	137
Secțiunea 1. Interpretarea dreptului	137
Subsecțiunea 1. Noțiunea interpretării dreptului. Considerații generale	137
Subsecțiunea a 2-a. Scurt istoric asupra interpretării legilor	138
Subsecțiunea a 3-a. Litera și spiritul legii.....	139
§1. Metoda exegezei.....	139
§2. Metoda sociologică	140
2.1. Metoda liberei cercetări științifice	140
2.2. Metoda meta-textuală.....	141
Subsecțiunea a 4-a. Litera și spiritul legii, principii de apreciere a comportamentului uman	142
§1. Abuzul de drept	142
§2. Frauda.....	143
Subsecțiunea a 5-a. Importanța principiilor în procesul de interpretare a dreptului. Tendințe.....	144
§1. Raportul dintre jurisdicția constituțională și jurisdicția ordinară. Judecătorul constituțional versus judecătorul ordinar	159
§2. Raportul dintre dreptul național și cel internațional	162
2.1. Curtea Constituțională – Curtea Europeană a Drepturilor Omului – Curtea de Justiție a Uniunii Europene	162
2.2. Curtea Constituțională – Curtea de Justiție a Uniunii Europene	184
Subsecțiunea a 6-a. Raționamentul juridic	185
§1. Noțiune.....	185
§2. Structura raționamentului juridic	186
§3. Particularitățile raționamentului juridic.....	186
Subsecțiunea a 7-a. Alegerea propozițiilor	188
§1. Propozițiile filozofice	189
§2. Propozițiile tehnice.....	189
Subsecțiunea a 8-a. Faptul și dreptul	189
Subsecțiunea a 9-a. Reguli de interpretare logică.....	190
§1. Argumente de interpretare logică	191
1.1. Argumentul <i>a contrario</i>	191
1.2. Argumentul <i>a pari</i>	191

1.3. Argumentul <i>a fortiori</i> (cu atât mai mult).....	191
1.4. Argumentul <i>reductio ad absurdum</i> (reducerii la absurd).....	192
1.5. Argumentul <i>ab eadum</i>	192
§2. Maximele de interpretare	192
2.1. Maxime de interpretare restrictivă	192
2.1.1. <i>Exceptio est strictissimae interpretationis</i> (excepțiile sunt de strictă interpretare)	192
2.1.2. <i>Poenalia sunt restringenta</i> (pedepsele sunt de strictă interpretare)	192
2.1.3. Niciun privilegiu fără text.....	193
2.1.4. <i>Cesante ratione legis, cessant ipso dispositio</i> (când rațiunea de a fi a legii dispare, încetează și legea însăși)	193
2.2. Maxime de interpretare plenifiantă	193
2.2.1. <i>Ubi lex non distinguit, nec nos distinguere</i> <i>debemus</i> (acolo unde legea nu distinge, nu trebuie să distingă nici interpretul)	193
2.2.2. <i>Incivile este nisi tota lege perspecta judicare</i> (nu este îndeajuns să judecăm, fără a considera legea în totalitatea sa)	193
2.2.3. <i>Quod abundat non vitiat</i> (ceea ce este abundent nu vatămă)	193
2.3. Maxime de interpretare privilegiată	193
2.3.1. <i>In dubio pro reo</i>	193
2.3.2. <i>In abscuri semper minimum est sequendum</i> (în îndoială se reglează minimum)	193
2.3.3. <i>Lex posterior derogat priori</i> (legea posterioară derogă de la legea anterioară)	194
2.3.4. <i>Specialia generalibus derogant</i> (legea specială derogă de la legea generală)	194
Subsecțiunea a 10-a. Interpretarea actelor juridice. Interpretarea și efectele legii civile	194
Secțiunea a 2-a. Tehnica juridică	196
Subsecțiunea 1. Conceptul de tehnică legislativă.....	196
Subsecțiunea a 2-a. Organele competente a elabora și propune proiecte de acte normative. Organizarea activității de elaborare. Declanșarea procesului legislativ	197
§1. Determinarea necesității intervenției legislative	197
§2. Organele legislative.....	197
§3. Modele legislative. Scurte considerații	198
§4. Categoriile de acte normative pe scara ierarhiei lor legislative	200
§5. Izvoarele Dreptului Uniunii Europene	200
§6. Izvoarele primare ale dreptului Uniunii Europene	203
6.1. Tratatul originare	203
6.2. Izvoarele derivate ale dreptului Uniunii Europene	204

Subsecțiunea a 3-a. Stabilirea concepției legii	205
§1. Determinarea soluțiilor viitoarei reglementări	205
§2. Redactarea legii	207
Subsecțiunea a 4-a. Părțile constitutive ale legii	207
§1. Titlul	208
§2. Preambulul	208
§3. Formula introductivă	208
§4. Dispoziții generale	208
§5. Dispoziții de conținut	208
§6. Dispoziții finale	208
§7. Dispoziții tranzitorii	208
§8. Anexele	209
Subsecțiunea a 5-a. Procedee tehnice privind abrogarea, modificarea, completarea, derogarea legii	209
§1. Abrogarea	209
§2. Modificarea	210
§3. Completarea	210
§4. Derogarea	211
Subsecțiunea a 6-a. Scopul activității legislative	211
Capitolul VII. Izvoarele dreptului	213
Secțiunea 1. Considerațiuni generale	213
Secțiunea a 2-a. Izvoarele formale de drept	215
Secțiunea a 3-a. Eterogenitatea izvoarelor de drept. Raportul dintre diferite izvoare de drept	217
Subsecțiunea 1. Istoricul surselor	217
§1. Dreptul roman	217
§2. Alegerea izvoarelor	220
2.1. Legea și obiceiul	222
2.2. Legea și jurisprudența	223
2.3. Legea și doctrina	223
Secțiunea a 4-a. Ierarhia izvoarelor formale ale dreptului. Noi abordări	225
Capitolul VIII. Răspunderea juridică	229
Secțiunea 1. Definirea răspunderii juridice	229
Secțiunea a 2-a. Formele răspunderii juridice	232
Subsecțiunea 1. Clasificarea răspunderii juridice	232
Subsecțiunea a 2-a. Forme de răspundere juridică. Particularități	234
§1. Răspunderea penală	234
§2. Răspunderea civilă	235
§3. Răspunderea administrativă	237
§4. Răspunderea specifică dreptului muncii	238
Secțiunea a 3-a. Temeiul răspunderii juridice	242
§1. Noțiunea de conduită ilicită	243
§2. Obiectul conduitei ilicite	244

§3. Caracterile generale ale conduitei ilicite.....	244
§4. Formele conduitei ilicite.....	245
Secțiunea a 4-a. Condițiile răspunderii juridice	245
Subsecțiunea 1. Vinovăția.....	245
Subsecțiunea a 2-a. Formele vinovăției	246
§1. Intenția.....	246
§2. Culpă	247
2.1. Imprudența	247
2.2. Neglijența	248
2.3. Nepriceperea	248
2.4. Neatenția	248
Secțiunea a 5-a. Prejudiciul și raportul de cauzalitate între fapta ilicită și consecințele sale negative, păgubitoare	249
Subsecțiunea 1. Prejudiciul	249
Subsecțiunea a 2-a. Raportul de cauzalitate dintre fapta ilicită și consecințele sale negative	250
Secțiunea a 6-a. Subiectul răspunderii juridice.....	251
Secțiunea a 7-a. Principiile răspunderii juridice	252
Secțiunea a 8-a. Cauze exoneratoare de răspundere	253
§1. Cauzele care înlătură răspunderea penală	253
1.1. Amnistia	254
1.1.1. Considerații generale	254
1.1.2. Felurile amnistiei	254
1.1.3. Obiectul și caracterele amnistiei	254
1.1.4. Efectele amnistiei.....	255
1.2. Prescripția răspunderii penale	256
1.2.1. Noțiunea prescripției răspunderii penale	256
1.2.2. Termenele de prescripție ale răspunderii penale	256
1.2.3. Calculul termenelor de prescripție	257
1.2.4. Întreruperea cursului prescripției răspunderii penale.....	257
1.2.5. Suspendarea cursului prescripției răspunderii penale	258
1.3. Lipsa plângerii prealabile sau retragerea acesteia.....	258
1.3.1. Caracterizare generală	258
1.3.2. Lipsa plângerii prealabile	259
1.3.3. Retragera plângerii prealabile	259
1.4. Împăcarea părților	260
§2. Cauze exoneratoare de răspundere civilă, materială, administrativă și disciplinară	261
2.1. Clasificarea cauzelor	261
2.2. Efectele cauzelor exoneratoare de răspundere civilă, administrativă și disciplinară	263
Capitolul IX. Sancțiunea juridică.....	266
Secțiunea 1. Dreptul și sancțiunea	266
Secțiunea a 2-a. Sancțiune – pedeapsă – terminologie	270

Secțiunea a 3-a. Sancțiunea și norma juridică	271
Secțiunea a 4-a. Sancțiunea și raportul juridic	272
Secțiunea a 5-a. Sancțiunea, instituție fundamentală a dreptului	277
Secțiunea a 6-a. Sancțiunea juridică. Caractere. Scop. Funcții	278
Secțiunea a 7-a. Tipuri de sancțiuni	283
Subsecțiunea 1. Sancțiuni penale	284
§1. Sistemul pedepselor	284
§2. Sistemul pedepselor în Codul penal de la 1969, în vigoare	285
Subsecțiunea a 2-a. Alte sancțiuni penale	286
§1. Măsurile de siguranță	286
§2. Măsurile educative	286
Subsecțiunea a 3-a. Sancțiuni extrapenale	287
§1. Sancțiuni civile	287
1.1. Restituirea lucrurilor	288
1.2. Restabilirea situației anterioare săvârșirii infracțiunii	288
1.3. Despăgubirea civilă	289
§2. Sancțiunile disciplinare	290
Subsecțiunea a 4-a. Sancțiuni administrative	292
§1. Sancțiuni administrative contravenționale	292
1.1. Avertismentul	293
1.2. Amenda contravențională	293
1.3. Prestarea unei activități în folosul comunității	293
§2. Sancțiuni administrativ-disciplinare	295
§3. Sancțiuni administrativ-patrimoniale	297
Subsecțiunea a 5-a. Sancțiuni disciplinare specifice dreptului muncii	298
Subsecțiunea a 6-a. Sancțiuni de drept civil	299
§1. Nedemnitatea succesorală	301
§2. Revocarea judecătorească a legatelor. Revocarea donației pentru ingratitudine	303
§3. Exheredarea (dezmoștenirea)	304
§4. Decăderea dintr-un drept subiectiv	304
§5. Amenzile judiciare	305
§6. Sancțiuni specifice în materia răspunderii civile delictuale	305
6.1. Obligația de a repara în natură prejudiciul produs	305
6.2. Obligarea la despăgubiri civile	306
§7. Sancțiuni indirecte specifice în materia răspunderii civile contractuale	306
§8. Sancțiuni directe pasive	307
8.1. <i>Exceptio non adimpleti contractus</i>	307
8.2. Dreptul de retenție	308
8.3. Inopozabilitatea	308
§9. Sancțiuni directe active	309
9.1. Nulitatea	309
9.2. Rezoluțiunea și rezilierea	310
9.3. Revocarea	311

§10. Alte sancțiuni civile.....	311
10.1. Acțiunea pauliană (revocatorie).....	311
10.2. Acțiunea oblică (subrogatorie).....	312
10.3. Acțiunea în declararea simulației.....	312
10.4. Acțiunea în anulare pentru leziune.....	312
10.5. Sancționarea fraudei la lege.....	312
10.6. Prescripția.....	313
10.7. Trecerea la stat a unor prestații.....	313
10.8. Decăderile din termene.....	313
Secțiunea a 8-a. Înlăturarea aplicării și executării sancțiunilor juridice.....	314
§1. Grațierea.....	314
§2. Prescripția executării pedepsei.....	315
§3. Prescripția executării sancțiunii contravenționale.....	316
§4. Prescripția aplicării sancțiunilor disciplinare.....	316
Secțiunea a 9-a. Principiile care guvernează instituția sancțiunii juridice.....	317
§1. Principiul legalității sancțiunilor de drept penal.....	318
§2. Principiul umanismului sancțiunilor de drept penal.....	318
§3. Principiul personalității sancțiunilor de drept penal.....	318
§4. Principiul individualizării sancțiunilor.....	319
Capitolul X. Instrumentele dreptului.....	320
Secțiunea 1. Conceptul.....	320
Secțiunea a 2-a. Complexele de drept.....	322
Subsecțiunea 1. Categoria juridică.....	322
Subsecțiunea a 2-a. Instituțiile juridice.....	323
§1. Definirea instituției juridice.....	323
§2. Scurt istoric.....	324
§3. Specificul instituțiilor juridice.....	324
§4. Clasificarea instituțiilor juridice.....	325
Secțiunea a 3-a. Ordinele juridice sau sistemele juridice.....	325
Capitolul XI. Limbajul juridic.....	327
Secțiunea 1. Precizări prealabile.....	327
Secțiunea a 2-a. Terminologia juridică.....	327
Secțiunea a 3-a. Particularitățile limbajului juridic.....	328
Secțiunea a 4-a. Conținutul vocabularului juridic.....	328
Capitolul XII. Principiile generale ale dreptului.....	330
Secțiunea 1. Noțiuni. Locul principiilor generale în sistemul normelor juridice.....	330
Secțiunea a 2-a. Importanța principiilor generale ale dreptului.....	332
Secțiunea a 3-a. Clasificarea principiilor generale. Criterii de clasificare.....	333

Capitolul XIII. Domeniul dreptului.....	335
Secțiunea 1. Dreptul și timpul.....	335
Secțiunea a 2-a. Aplicarea legii în timp	336
Secțiunea a 3-a. Timpul în drept	337
Secțiunea a 4-a. Dreptul și spațiul	338
Subsecțiunea 1. Dreptul în spațiu	338
Subsecțiunea a 2-a. Aplicarea legii în spațiu	338
Subsecțiunea a 3-a. Spațiul în drept.....	339
Capitolul XIV. Sisteme juridice. Modele sistematice	341
Secțiunea 1. Noțiuni, clasificări. Aspecte comune.....	341
§1. Dreptul anglo-saxon	341
§2. Sistemele socialiste	342
§3. Sistemele romano-germanice	342
Capitolul XV. Interdependența dintre științele juridice de ramură	344
§1. Dreptul constituțional și dreptul civil.....	344
§2. Dreptul administrativ și dreptul civil	345
§3. Dreptul civil și dreptul financiar	345
§4. Dreptul civil și dreptul comercial.....	345
§5. Dreptul civil și dreptul familiei	346
§6. Dreptul civil și dreptul muncii și securității sociale	346
§7. Dreptul civil și dreptul procesual civil	347
§8. Dreptul civil și dreptul penal.....	347
§9. Dreptul civil și dreptul procesual penal.....	347
§10. Dreptul comercial și dreptul administrativ	347
§11. Dreptul comercial și dreptul financiar	348
§12. Dreptul comercial și dreptul penal	348
§13. Dreptul penal și dreptul constituțional	348
§14. Dreptul penal și dreptul procesual penal	348
§15. Dreptul penal și dreptul penitenciar, respectiv dreptul execuțional penal	348
§16. Dreptul penal și dreptul administrativ	349
§17. Dreptul administrativ și dreptul constituțional.....	349
§18. Dreptul administrativ și știința administrației	349
§19. Dreptul securității sociale și dreptul constituțional	349
§20. Dreptul securității sociale și dreptul administrativ.....	350
§21. Dreptul securității sociale și dreptul muncii.....	350
§22. Dreptul securității sociale și dreptul financiar.....	350
Bibliografie	353